
Saksnr: 2020/60664-1
Saksbehandlar: Ingvar Skeie, Karl Viken, Pål Kleive, Nils Vetlesand

Saksgang

Utval	Utv.saksnr.	Møtedato
Hovudutval for kultur, idrett og integrering		16.09.2020
Hovudutval for opplæring og kompetanse		16.09.2020
Hovudutval for samferdsel og mobilitet		16.09.2020
Hovudutval for næring		16.09.2020
Fylkesutvalet		17.09.2020
Fylkestinget		29.09.2020

Tertialrapport pr. august 2020 - rekneskapsprognose

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget tek tertialrapporten til orientering
2. Investering: Fylkestinget godkjenner følgjande endringar i investeringsbudsjettet

	kr 1 000
Byvekstavtalen til fylkesvegane eks. bybanen	31 361
Bømlopakken	50 000
Tunellrehabilitering	-11 900
Austevollbrua	300
Ferjekaiar Jondal/Tørvikbygd	48 000
Snøggbåtkai Ranavik	3 000
Storeskaret – Arefjordpollen	1 375
Tibbene / Trengereid i Øygarden	661
Planlegging	2 400
Sum vegar	125 197
Førde vgs	15 000
Askøy vgs	-45 000
Mo og Øyrane vgs - verkstadbygg	-10 000
Fylkeshus	-25 000
Sogndal vgs	-6 000
Nytt opplæringsfartøy	-100 000
Tannklinikk Sogndal	-11 000
Sum bygg	-182 000
Sum investeringar	-56 803

Finansiering:	
Bompengar	42 716
Mva komp.	-17 400
Lån	-82 119
<u>Sum finansiering</u>	<u>-56 803</u>

3. Drift: Fylkestinget godkjenner følgjande endringar i driftsbudsjettet

<u>Budsjettendring</u>		kr 1 000	
<u>Løyvingsnivå</u>	<u>Tekst</u>	<u>Meirutg./ Mindreinnt.</u>	<u>Meirinnt./ mindreutg.</u>
1	Rammetilskot		347 931
7	Reserve (Lønsavsetjing)	77 517	
22	Forskning, kompetanse, internasj.	1 187	
31	Opplæring i bedrift	21 427	
51	Billettinntekter kollektiv	247 800	
60	Veg - drift og vedlikehald		2 500
63	Andre tiltak - infrastruktur og veg	2 500	
		<u>350 431</u>	<u>350 431</u>

Samandrag

Tertialrapporten etter 2. tertial 2020 viser ein årsprognose lik eit negativt budsjettavvik på 42,5 mill. kr. ved utgangen av året. Hovudårsaka til det negative avviket er framleis svikt i kollektivtrafikkinntektene, men også at opplæringssektoren og tannhelse har negative prognosar for 2020.

Fylkesrådmannen vil understreka at den negative årsprognosen på 42,5 mill. kr innehar ein positiv post på 77,5 mill. kr som er knytt til tilskot til miljøvenlege ferjer i 2020. Dette var ei løyving Stortinget gjorde i samband med revidert nasjonalbudsjett. Poenget med å nemne dette er at den underliggende negative drifta er mykje større enn det årsprognosen skulle tilseie; 120 mill. kr: Eingongstilskotet på 77,5 mill. kr er ein del av årsprognosen, men vert foreslått sett av på ein fellespost til eventuell seinare fordeling. Dette er grunna i at det alt er budsjettert midlar for 2020 på ferjeområdet, fordi ferjekostnadane vil auke dei neste åra og fordi det er stor uvisse på kollektivområdet når det gjeld pandemien og vidare statleg kompensasjon i andre halvdel av 2020 og i 2021.

Prognosen etter 2. tertial er vesentleg betra samanlikna med rapporten etter 1. tertial som viste prognose om negativt budsjettavvik på 767 mill. kr ved slutten av året. Tertialrapporten etter 1. tertial vart utarbeidd under stor uvisse om korleis koronapandemien ville utvikle seg. Ein var då midt i fasen med smitteutbreiing og dei statlege kompensasjonsordningane var under utarbeiding, og ikkje fastlagde. Dette påverka vurderingane som låg til grunn for prognosearbeidet. I 2. tertial har statlege kompensasjonsordningar for bortfall av kollektivtrafikkinntekter kome på plass. Smittesituasjonen i landet er endra samanlikna med det ein opplevde ved starten av pandemien i mars/april. I 2. tertial kom m.a. dei vidaregåande skulane i gang igjen med tilnærma normal drift og tannhelsetenesta har starta drifta i samsvar med gjeldande smittevernreglar.

For kollektivtrafikken er det også innført smittevernreglar for drifta. Dette gjer at passasjertalet må avgrensast på bussane, særleg i dei sterkast trafikkerte områda av fylket. Med lågare passasjertal, vert det lågare inntekter frå kollektivdrifta enn det som er budsjettert. Svikten var størst dei fyrste månadane etter pandemiutbrotet, men det er framleis vesentleg svikt i inntektene samanlikna med det som er budsjettert for eit normalår.

Ein grunn til at årsresultatet til Vestland likevel ser ut til å verte betre enn tidlegare prognosar har tyda på, er at pandemien har gjeve betydelege innsparingar på fleire område i fylkeskommunen.

Sjølv om prognosen er mykje betra samanlikna med 1. tertial, vil fylkesrådmannen understreke at det framleis ser ut til å gå mot eit negativt budsjettavvik samla sett. Den vil ikkje gje eit naudsynt bidrag for å betre den økonomiske stillinga til Vestland.

Fylkesrådmannen viser elles til gjennomgangen av sektorane sine prognosar, og oversikt som syner korleis prognosen fordeler seg på løyvingsnivå. Fylkesrådmannen gjer framlegg om nokre endringar i investeringsbudsjettet; i hovudsak som følgje av endra framdrift i allereie vedteke investeringsprosjekt. Det vert ikkje gjort framlegg om å endre totalramma til nokon prosjekt. Det er vidare forslag om nokre endringar i driftsbudsjettet som følgje av statlege løyvingar i Stortinget i juni.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
fylkesdirektør

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor ingen handskriven underskrift

Saksutgreiing

Investeringar

Brutto utg. i kr 1 000	Rekn. pr aug.	Årsbudsjett	Forbruk %
Bygg m.m.	408 192	1 129 349	36,1 %
Mobilitet og kollektivtransport	1 220 136	2 414 300	50,5 %
Infrastruktur og veg	1 020 187	2 200 298	46,4 %
Total	2 648 515	5 743 947	46,1 %

Tabellen gjev oversyn over kor mykje som er brukt til investeringar pr. 2. tertial 2020. Normalt er registrert forbruk på investeringsprosjekt størst i 3. tertial, så det er ikkje unaturleg at forbruket pr. 2. tertial er litt lågare enn budsjettet pr. 2. tertial skulle tilseia. Med jamt forbruk ville om lag 66 % av årsbudsjettet vore brukt, men det syner så langt berre 46 %. I nye prosjekt må det gjennomførast planarbeid og tilbodsrundar før arbeidet kan settast i gang, til dømes innanfor byggeprosjekt der forbruket til no i år er berre 36 % av årsbudsjettet.

Status for dei tre investeringsprogramma for bygg, fylkesveg og kollektiv er omtala nedanfor.

Investeringsprogram bygg og eigedom

Det er ingen av prosjekta innafor dette investeringsprogrammet som har behov for justering av totalramma, men under er det sett opp ein del prosjekt som har fått eit endra behov for 2020.

Endring budsjett 2020

Nye Førde vgs/ THT Førde

Framdrifta i samspelfasen er betre enn venta, og det gjev eit auka behov i 2020. Budsjettet for 2020 er difor foreslått auka med 15 mill. kr.

Askøy vgs

Prosjektet har fått utsett byggjestart grunna rekkjeføljekrav. Det vert tilrådd å ta ned løyvinga for 2020 med 45 mill. kr.

Mo og Øyrane vgs / Verkstadbygg

Prosjektet har noko forseinka drift i arbeidet med skisseløysing og anbudsgrunnlag. Det vert tilrådd å ta ned løyvinga for 2020 med 10 mill. kr.

Nytt fylkeshus

Framdrifta for prosjektet er justert ned, mellom anna grunna asbestsanering. Det vert tilrådd å ta ned løyvinga for 2020 med 25 mill. kr.

Sogndal vgs - bil

Utsett betaling frikjøp av parkeringsplassar på grunn av at det kommunale parkeringshusprosjektet har forseinka framdrifta. Det vert tilrådd å ta ned løyvinga for 2020 med 6 mill. kr.

Nytt opplæringsfartøy

Grunna oppstart av prosjekt som skal kartlegga behova til eit nytt fartøy er framdrifta forseinka. Det vert tilrådd å ta ned løyvinga for 2020 med 100 mill. kr.

Tannklinikk Sogndal

Prosjektframdrifta er forskyvd. Det vert tilrådd å ta ned løyvinga for 2020 med 11 mill. kr.

Oppsummering

Prosjekt med endringar i budsjett 2020

I 1000 kr	Budsjett 2020	Endring 2.tertial	Rev bud 2020
Nye Førde vgs/THT Førde	20 000	15 000	35 000
Askøy vgs	95 000	-45 000	50 000
MØY vgs / verkstadbygg	13 000	-10 000	3 000
Nytt fylkeshus	300 000	-25 000	275 000
Sogndal vgs – bil	8 969	-6 000	2 969
Nytt opplæringsfartøy	102 500	-100 000	2 500
Tannklinikk Sogndal	11 000	-11 000	0

Investeringsprogram fylkesveg

Tertialrapporten for Infrastruktur og veg syner at det er ein del uvisse kring årsprognosane for mange prosjekt. Det er ønskeleg for fleire av prosjekta å sjå an utviklinga framover før ein gjer budsjettendringar. Det vert likevel gjort framlegg om ein del budsjettendringar for 2020; i hovudsak som følgje av endra framdrift.

Endring budsjett 2020

Byvekstavtalen til fylkesvegane (Miljøløftet HP 2020-2023) eks bybanen

Endra behov for to prosjekt - gjeld planlegging av bybanen byggetrinn 5 og Fv. 566 Hjellestadvegen. Budsjettet for 2020 er difor foreslått auka med 31,361 mill. kr.

Bømlopakken

Prosjektet har endring i framdrifta, og grunna dette vert det tilrådd å auke løyvinga for 2020 med 50 mill. kr.

Tunnelar - utbetring etter tunnelsikkerheitsforskrifta

Det er behov for å redusere løyvinga i 2020, grunna endra framdrift. Det vert tilrådd å ta ned løyvinga for 2020 med 11,9 mill.kr.

Austevollbrua

Utbetalinga i prosjektet i år har vore noko høgare enn budsjettet. Det vert difor tilrådd å auke løyvinga for 2020 med 0,3 mill.kr. Budsjettsummen gjeld ferjeavløysingsmidlar i samsvar med bompengavtalen for prosjektet.

Bruer og kaiar

Oppgradering av ferjekaiar i Jondal og Tørvikbygd

I budsjettet for Hordaland fylkeskommune for 2019 var det sett av midlar til oppgradering av ferjekaiane i Jondal og Tørvikbygd. Dette var naudsynt i samband med overgang til elektrisk ferjedrift.

Det tok lengre tid å få gjennomført oppgraderingsdelen av prosjektet, m.a. med bakgrunn i at det var liten eller ingen interesse for oppdraget i marknaden. Prosjektet vert gjennomført i regi av avdeling for Infrastruktur og veg etter endringane på vegfeltet frå 2020.

For 2019 var det ført opp løyving på 22 mill. kr, men for 2020 er det så langt ikkje ført opp midlar til dette prosjektet. Samla prosjektkostnad er 48 mill. kr. Fylkesrådmannen foreslår at dette vert finansiert ved å løyve opp att summen frå 2019 på 22 mill. kr og ny løyving for 2020 på 26 mill. kr. Samla auke for 2020 vert då 48 mill. kr.

Snøggåtkai i Ranavik

I samband med utbygging av ladeinfrastrukturen i Ranavik, er det nødvendig å byggje ny snøggåtkai ettersom «ladetårna» hindrar tilgang til snøggåtkaien. Fylkesrådmannen foreslår å setje av 3 mill. kr til dette for 2020.

Mindre utbetringar

Budsjettendringa gjeld forskyving av støyttiltak på strekninga fv 5240 Storskaret – Arefjord. Det vert tilrådd å auke løyvinga for 2020 med 1,375 mill.kr.

Andre mindre utbetringar

Behov for å auke løyvinga grunna eit nytt tiltak på fv. 560 ved Tibbene/Trengereid i Øygarden kommune. Det vert tilrådd å auke løyvinga for 2020 med 0,661 mill. kr.

Tiltaket gjeld eit rekkefølgjekrav om bygging av gang- og sykkelveg som utbyggjarar av eit bustadfelt har. Ved å skyve noko på anna vegareal i reguleringsplanen kan ein få på plass gang- og sykkelveg, samt ein betre og tryggare fv. 560. Dette ved å gjennomføre noko mindre utbetringar på fylkesvegen no. Desse utbetringane er vurdert til å ha ein samla kostnad på 10 mill. kr. Det er lagt opp til eit spleiselag, 50/50, mellom utbyggjar og Vestland fylkeskommune.

Fylkesrådmannen foreslår at det vert sett av 5 mill. kr, der 4,339 mill. kr vert dekkja innanfor posten andre mindre utbetringar og 0,661 mill. kr vert foreslått løyvd i denne saka.

Planprogram

Det er behov for auka planleggingsmidlar i 2020; mellom anna grunna overføring av eit meirforbruk i 2019. Det vert tilrådd å auke løyvinga med 2,4 mill. kr.

Oppsummering

Prosjekt med endringar i budsjett 2020:

I 1000 kr	Budsjett 2020	Endring 2.tertial	Rev bud 2020
Miljøløftet HP 2020-2023, eks bb	382 833	31 361	414 194
Bømlopakken	122 700	50 000	172 700
Tunnelar, etter ts-forskrifta	231 400	-11 900	219 500
Austevollbrua	10 226	300	10 526
Bruer og kaiar	51 439	50 994	102 433
Mindre utbetringar	18 400	1 375	19 775
Øvrige mindre utbetringar	40 469	661	41 130
Planprogram	21 633	2 400	24 033

Investeringsprogram kollektiv

Ein stor del av kollektivbudsjettet vert brukt til bybaneinvesteringar. I tillegg er det her ulike mindre investeringstiltak til buss, bane, båt og ferje som til dømes løysingar for passasjerteljing, trafikantinformasjon og billettering. Ladeinfrastruktur for ferjer, og investeringar til terminalbygg og sjåførfasilitetar er også del av dette programmet. Vurderinga er at det ikkje er trong for å gjere budsjettendringar på nokon av delane på dette investeringsprogrammet.

Under er status i høve til framdrifta av bybaneutbygginga.

Bybanen byggjetrinn 4

For byggetrinn 4, Bergen Sentrum – Fyllingsdalen, er det sett av 1 896 mill. kr i 2020. Styringsramma for denne strekninga er rekna til 7 101 mill. i 2017-kr. I denne ramma inngår Bybanetraseen, sykkelstamveg frå Mindemyren til sentrum, ny kanal på Mindemyren og sykkel tunnel gjennom Løvstakken. Gjennom Miljøløftet dekkjer staten halvparten av kostnaden ved utbygginga av Bybanetraseen, og heile kostnaden av sykkelstamvegen. Det resterande er føresett finansiert med bompengar og andre lokale bidrag.

Status for prosjektet er at arbeidet er godt i gang for alle grunnentreprisane; tunnel gjennom Løvstakken med depot og sykkel tunnel, grunnarbeid på strekningane Mindemyren, AdO - Kronstad og AdO – Gulating. I tillegg er alle tekniske entreprisar som depot, leskur og underjordisk haldeplass Haukeland sjukehus kontrahert, og dei fleste av desse er starta opp. Sykkeltunnel Kronstad er under prosjektering, og står att for kontrahering saman med kollektivterminal Oasen og støytilltak.

Det er pr. 2. tertial bokført eit forbruk på 1 080 mill. kr i 2020, og det er ikkje venta budsjettmessig avvik for byggjesteg 4 i 2020. Koronapandemien har ut over ein kortare stans i tunnelarbeida ikkje påverka framdrifta i prosjektet

Bybanen – Byggjesteg 5

For Byggjesteig 5 frå Bergen sentrum til Åsane er Bergen kommune i gang med reguleringsplanprosessen. Det vil vere naudsynt med midlar til planlegging- og grunnervvervsarbeid i kommande økonomiplanperiode. Det er lagt opp til å nytte 51 mill. kr til planlegging i 2021 og 27 mill. kr i 2022. Planmidlane vert dekkja gjennom Miljøløftet.

Bybanen i Bergen – Vognmaterieil

Den totale budsjettsummen for denne investeringa er 319 mill. kr; hovudsakleg grunna endring i valutakursen. Det er i tillegg inngått to endringsordrar på til saman om lag 3,5 mill. kr. Det er knytt usikkerheit til kronekursen framover, og budsjettsummene vil difor kunne endre seg. Finansieringa av vognmaterieilet skjer gjennom ei delt løysing mellom fylkeskommunale og statlege midlar. Endeleg avtale om finansiering er ikkje ferdigforhandla, men det er i planperioden lagt til grunn ei 50/50- deling. Det vert på det noverande tidspunkt ikkje tilrådd å endre budsjettet for 2020.

Drift

Økonomiske effektar pandemien

Det er framleis stor uvisse om korleis pandemien påverkar den økonomiske utviklinga framover og prognosearbeidet vert dermed tilsvarande usikkert.

Kollektivtransporten

I april vedtok Stortinget løyving på 1 mrd. kr som kompensasjon for bortfall av inntekter i kollektivtrafikken. Vestland fylkeskommune fekk tildelt 110 mill. kr av denne summen og fylkestinget innarbeidde denne i budsjettet i samband med handsaminga av rapporten etter 1. tertial i juni.

Stortinget har i juni i to saker – St.prp. 117 og St.prp. 127 – løyvd til saman 2,1 mrd. kr som kompensasjon for bortfall av kollektivtrafikkinntekter. Vestland fylkeskommune har fått til saman 247,8 mill. kr av desse løyvingane. Fylkesrådmannen foreslår at fylkestinget godkjenner budsjettendring for denne summen.

Svikten i passasjertalet var svært stor den fyrste tida etter pandemiutbrotet. Passasjertalet har gradvis auka dei siste månadane og det er kapasitetsutfordringar i Bergensområdet på einstilte ruter og tidspunkt på dagen.

Det er ikkje nøyaktig samsvar mellom passasjeredgang og inntektssvikt, men redusert passasjertal gjev sjølvstakt reduserte inntekter samanlikna med det som var lagt til grunn i budsjettet.

Det har også vore ulik utvikling mellom buss- og ferjetransport. Innanfor ferjeområdet er inntektssvikten mykje lågare enn det som er registrert for bussrutene.

Den statlege kompensasjonen ser så langt ut til å dekkja tapet ein har konstatert, men smitteutviklinga framover vil vere avgjerande for kva kompensasjonstiltak som må til for siste tertial av året.

Regjeringa har i Revidert nasjonalbudsjett lova å kompensera kommunesektoren for verknader av koronapandemien. Ved utrekning av inntektsveksten for kommunesektoren for 2021 er virusutbrotet halde utanom både det som gjeld inntektssvikt og meirutgifter. Framtidige inntektsrammer for kommunesektoren skal ikkje påverkast og i dokumentet heiter det:

«For 2021 kan det likevel tenkes at virussituasjonen tilsier økte utgifter og bortfall av inntekter. Dette er for tidlig å vurdere nå. Regjeringen kommer tilbake til dette i statsbudsjettet. Også da må konsekvensene av virusutbruddet håndteres særskilt, både i 2020 og 2021.»

Fylkesrådmannen legg også etter 2. tertial dette til grunn. Sjølv om prognosen no er vesentleg betra samanlikna med 1. tertial, ligg det likevel an til eit negativt budsjettavvik som hovudsakleg skuldast effektar av pandemien.

Tilskot til miljøvenlege ferjeløysingar

Stortinget løyvde i samband med Revidert nasjonalbudsjett 150 mill. kr til fylkeskommunar med miljøvenleg ferjeløysingar. Vestland fylkeskommune fekk 77,5 mill. kr av denne summen.

Fylkesrådmannen foreslår at denne summen vert sett av som ein buffer for resten av året. Situasjonen innanfor m.a. kollektivsektoren er så uviss at fylkesrådmannen vurderer det som viktig å ha midlar i bakhand om smittesituasjonen skulle forverra seg eller den statlege kompensasjonen vert redusert eller fell bort.

Tap av inntekter i tannhelse

I tillegg til tapet innan kollektivsektoren, har fylkeskommunane også tapte inntekter i tannhelsesektoren. Her har ikkje staten lagt opp til ei eiga kompensasjonsordning, men regjeringa sitt økonomiske opplegg for kommunesektoren er å forstå slik at tapet er teke høgde for der. Dette punktet er i regi av KS teke opp med sentrale styresmakter fordi fylkeskommunane ikkje finn dette rimeleg. Årsprognosen pr. august er at bortfallet av inntekter innan tannhelse i 2020 vil vera på 30 mill. kr.

Rammetilskot og skatt

Stortinget gjorde i juni vedtak om budsjettendringar i samband med revidert nasjonalbudsjett (Prop. 117 S) og krisepakke 3 (Prop. 127 S). Dette resulterte i følgjande endringar i rammetilskotet til fylkeskommunane:

(kr 1 000)	Landet	Vestland
Inntektsbortfall kollektivtransport (Prop. 117 S)	1 500 000	177 000
Inntektsbortfall kollektivtransport (Prop. 127 S)	600 000	70 800
Tilskot til låg- og nullutsleppsferjer (Prop. 117 S)	150 000	77 517
Auka lærlingtilskot (Prop. 127 S)	170 000	21 427
Karrierevegleiing introduksjonsprogrammet (Prop. 127 S)	10 000	1 187
	2 430 000	347 931

Vestland fylkeskommune har fått 247,8 mill. kr meir til kompensasjon for inntektsbortfall i kollektivtransporten. Fylkesrådmannen rår til at desse midlane vert nytta til å setje ned budsjetterte inntekter i kollektivtrafikken.

I rapporten for 1. tertial la ein inn 110 mill. kr i budsjettet. Fram til no har Vestland dermed fått kompensert 357,8 mill. kr.

Av løyvinga til Låg- og nullutsleppsferjer fekk Vestland 77,5 mill. kr, dvs. i overkant av halvparten av totalen. Det er budsjettert med forventa utgifter til drift av elektriske ferjer i 2020. Tilskotet vert foreslått sett av som ein buffer mot svingingar resten av året og neste.

Tilskotet til auka lærlingtilskot vil gå med til å dekkja auka satsar og vert foreslått overført til Opplæring og kompetanse.

Skatteprognose

Det er venta at skatteprognosen vil kunne endre seg ein del dei neste månadane, men ein legg no til grunn balanse på skattekapittelet ved årets slutt. Dette, vel å merke etter at budsjettet er korrigert for den venta nedgangen i skatteprognosen som vart gjeve eit overslag på i revidert nasjonalbudsjett. I samsvar med dette justerte fylkestinget ned skatteinntektene i samband med handsaming av rapport pr. 1. tertial i juni.

Opplæring og kompetanse

Opplæring og kompetanse melder ein årsprognose med negativt budsjettavvik på 39 mill. kr, og denne fordeler seg slik:

- Dei vidaregåande skulane: -20 mill. kr
- Tilskot til lærebedrifter/vg3 i skule: -12 mill. kr

- Privatistar: -7 mill. kr

I samband med rapporteringa av årsprognose pr. første tertial rapporterte avdelinga meirforbruk på 47 mill. kr før tiltak, og etter iverksetting av tiltak på 13 mill. kr. Tiltaka har gitt stor effekt, og ein ser at opplæringsavdelinga mellom anna vil ha lågare kostnader knytt til vakansar og lågare reise- og kursaktivitet.

Det har og vore arbeid med å redusere utgifter for skulane knytt til pandemien og reduserte vikarutgifter, redusert kursverksemd og reduserte reiseutgifter. Sjølv om ein ser at kostnadane er redusert, kan det sjå ut som om det var vel optimistisk å redusere skulane med 30 mill. kr knytt til dette. Det er difor gjort ei ny vurdering der ein reduserer tiltaka for skulane frå 30 mill. kr til 19 mill. kr. Dette utgjør ein auke på 11 mill. kr for dei vidaregåande skulane samanlikna med 1. tertial. Ein ser og at hausteffekten av auka klassetal vil gje ein auke på om lag 4 mill. kr. Prognosen for dei vidaregåande skulane er difor endra frå -5 mill. kr til -20 mill. kr.

I første tertial var det og varsla eit meirforbruk knytt til tilskot til lærebedrifter på -8 mill. kr. etter at midlar vart flytta til dette føremålet. Ved nærare kalkulasjon ser ein koronatilskotet (ekstraordinær takstauke) er underkompensert og at det er naudsynt å auke avviket frå 8 mill. kr til 12 mill. kr.

For privatisteksamen er det eit negativt budsjettavvik på om lag 7 mill. kr. knytt til korona. Dette har mellom anna samanheng med reduserte inntekter, og auke i utgifter som følgje av smitteverntiltak, til dømes auka arealbehov.

Mobilitet og kollektiv

Årsprognosen for Mobilitet og kollektiv er 70 mill. kr i negativt budsjettavvik. Økonomien til Skyss/Kringom er sterkt prega av pandemien og ulike føringar frå sentralt hald når det gjeld smittevern. Tala for kollektivsektoren når det gjeld trafikk syner at ein no har gått mot ein meir normal situasjon når det gjeld kollektivtrafikken enn det ein såg føre seg før sommaren. I juni var inntektstapet til Skyss/Kringom på 30 % av budsjettet nivå. Dette til samanlikning med siste halvdel av mars der inntektstapet var på 90 %.

I fyrste halvår var samla inntektstap i høve til budsjett 230 mill. kr. Dei 3 krisepakane har vore på til saman 357,8 mill. kr. Dersom bortfallet av inntekter vert på 30 % i andre halvdel av 2020, så vil dei statlege krisepakane som har kome til no dekke det samla inntektstapet for 2020. Dersom nivået på inntektsbortfallet vert høgare, så vil det gje budsjettmessig underskot og behov for ytterlegare statleg kompensasjon.

Retningslinene som gjeld smittevern, mellom anna avstandsreglar og hygienetiltak, gjev meirkostadar og kapasitetsutfordringar i rush- tida. Skyss/Kringom styrer produksjonen sin ved hjelp av informasjon ut til passasjerane, og gjennom å heile tida vere innanfor «gult» nivå.

Utover risikoelementa knytt til den ekstraordinære situasjonen med pandemi, så er det fleire element som kan gje meirutgifter 2. halvår:

- Forseinka utbygging av ladeinfrastruktur for ferje.
- Dyrare busskontraktar i Bergen sentrum og Bergen Nord.
- Innføring av vegbruksavgift på biodiesel. Innføringa kan koste opp mot 10 mill. kr meir enn det som er teke høgde for i budsjettet.

Andre område innan Mobilitet og kollektiv

For TT- ordninga samla sett, inkludert arbeidskøyeringa, er årsprognosen eit mindreforbruk på 13 mill. kr. For innfartsparkering er det ikkje venta at ein når den budsjetterte inntekta på 3 mill. kr av den grunn at ein ikkje kjem fullt ut i gang med innkrevjinga i 2020. Det vert lagt fram sak til hovudutval for samferdsel og mobilitet vedkommande dette. Andre postar på dette området har eit positivt avvik på 4 mill. kr. I sum vert då årsprognosen på den delen av Mobilitet og kollektiv som ikkje gjeld Skyss/Kringom ein prognose på 14 mill. kr i positivt budsjettavvik.

Veg og infrastruktur

Sektoren melder ein årsprognose om balanse i rekneskapen ved årets slutt. Denne prognosen føreset at det vert gjort ei mindre føring frå fond ved årets slutt. Ved førre rapportering pr. 1. tertial var prognosen 5 mill. kr i positivt budsjettavvik, men same beløp vart foreslått overført til investering etter at hovudutval for samferdsel og mobilitet hadde disponert midlar.

Eit hovudmoment er overføringa av SAMS, og at sektoren med dette vart tilført 181,8 mill. kr. Det er framleis uvisse om denne overføringa har vore tilstrekkeleg. Det er ikkje fullstendig oversikt over alle kostnader; særskilt kostnader knytt til oppstart og lisensar. Eit anna moment er skilje mellom drift og investering; og då spesifikt kva lønskostnader som skal først på investeringsprosjekta. Kva prinsipp ein bruker og kva timepris som vert lagt til grunn vil påverke driftsresultatet til sektoren.

Når det gjeld drift og vedlikehald synte prognosen i utgangspunkt eit meirforbruk på om lag 12 mill. kr, men planlagt arbeid på vegnettet er blitt gjennomgått og ein har funne tiltak som reduserer kostnadane.

Tilskot Kvinnherad kommune

Ein 4-mannsbustad i Kvinnherad kommune, Sundvikvegen 18, har det av tryggleikssyn ikkje vore tillate å opphalde seg i. Grunnen til dette er ei vegfylling i bakkant av bustaden som ikkje er tilstrekkeleg trygg. I diskusjon med Kvinnherad kommune er det kome fram til at beste løysing er å innløyse eigedomen. Det vil gjera at ein står friare i høve det komande arbeidet med Kvinnheradpakken. Kvinnherad kommune kjøper eigedomen, men Vestland fylkeskommune yter eit tilskot på 50%, dvs. 2,5 mill. kr.

Som ein følgje av dette vert det foreslått å auke løyingsnivå 63 Andre tiltak med 2,5 mill. kr med ein tilsvarande reduksjon på løyingsnivå 60 Veg – drift og vedlikehald.

Tannhelse

Tannhelse melder at ein pr. august ligg an til eit negativt årsresultat på 12 mill. kr. Årsprognosen pr. april var 30 mill. kr. Sistnemnde prognose var i stor grad prega av at Korona- situasjonen; driftsstans, stengde klinikkar og store inntektstap. Utover hausten er det venta ein meir normal drift ute på klinikkane, og dette medverkar til at årsprognosen går i positiv retning. Det overordna biletet er at grunna etterslep på lovpålagde pasientar og etterleving av retningsliner frå helsestyresmaktene så vil det ikkje vere mogleg å nå dei budsjetterte inntektene for resten av året.

Ei forenkla framstilling av årsprognosen med inntektstap og mindrekostnader kan framstillast slik:

Inntektstap	30 mill. kr
Mindrekostnader	18 mill. kr
<u>Årsprognose 2020 tannhelse</u>	<u>12 mill. kr</u>

Mindrekostnadane i tabellen over som dreg årsprognosen i rett retning kan oppsummerast gjennom desse momenta

- halde stillingar vakante
- reduksjon av vikarbruk
- praktisering av fleksibel arbeidsstad
- gjennomføring av digitale møte
- reduksjon i sektoren sine innkjøp, reiseverksemd, møter og etterslep på teknisk arbeid.

Tannhelse er delt inn i sentraladministrasjon, fire område med klinikkar og Tk/Vestland. Tk/Vestland er eininga som har størst budsjettutfordringar innan tannhelse, og ligg pr. august an til eit underskot på om lag 8 mill. kr i 2020.

Kompetansesenteret vart etablert med målsetning om at det skulle skal vere sjølvfinansierande. Frå 2019 har senteret hatt eit null-budsjett, der alle kostnadane til senteret skal dekkast av pasientinntekter – både vaksne betalande og prioritert klientell, samt tilskot frå Helsedirektoratet. Kostnadsnivået dei siste åra har vore for høgt til at senteret oppnår prinsippet om å vere sjølvfinansierande og utan tiltak vil kompetansesenteret belaste den fylkeskommunale drifta med mellom 8-9 mill. kr. Det er difor sett i gang eit arbeid med å gå gjennom økonomien (både

inntekspotensialet og kostnadsnivået) på TK/Vestland for å finne moglege kostnadsreducerande tiltak og auke inntektene.

Kultur, idrett og inkludering

Årsprognosen syner balanse. Lønsbudsjettet er, som tidlegare nemnd, ein særskild krevjande og kritisk post i årets budsjett og gir ein del ekstra utfordringar. Likevel,- mange forseinka tilsetjingar, nokre inntil eit ½ år, har ført til ubrukte lønsmidlar og dermed innsparingar. Sektoren melder at det kan verte negative avvik når det gjeld områda arkeologi og kommunearkiv.

Innovasjon og næringsutvikling

Avdelinga har hatt eit stramt budsjett i 2020. Eit lågare forbruk enn budsjettetert på ein del område gjer likevel at avdelinga melder om ein årsprognose lik balanse i 2020. Mindreforbruket har kome av at avdelinga har halde fleire stillingar vakante, og at det under pandemien har vore lågare driftskostnadar; mellom anna møte- og reiseverksemd.

Pandemien har gjeve avdelinga oppgåver i høve til samordning og rådgjeving av dei ekstraordinære tiltakspakkane. Dette kjem i tillegg til handsaminga av ordinære utviklingsmidlar og store behov knytt til næringsutvikling. Det er likevel ikkje etterslep eller økonomiske avvik knytt til utbetalinga av midlar.

Politiske organ

Budsjettområdet ligg an til balanse ved årets slutt. Reiseutgiftene viste auke i starten av året som følgje av lengre reiser og auka behov for overnatting. Perioden med digitale møte har gjort at ein har spart inn igjen dette, slik at det no ligg an til balanse ved slutten av året.

Organisasjon og økonomi

For organisasjon- og økonomiavdelinga kan det sjå ut til å gå mot ei innsparing i storleiken 5 mill. kr. Ein ventar ikkje store avvik på løn og andre driftsutgifter for seksjonane, men ein kan oppnå samla innsparingar som i sum kan verte i storleiken 1-2 mill. kr. I tillegg oppnår ein innsparingar på midlar som er avsett til organisasjons- og leiarutvikling og personalopplæring. I perioden med korona har det vore redusert kursverksemd, og vidare ser det ut til at midlane til omstilling og seniortiltak ikkje vil verta nytta fullt ut i 2020.

For eigedomsavdelinga, som er del av avdelinga for Organisasjon og økonomi, er prognosen for 2020 ei innsparing på 5 mill. kr. Dette skuldast positive avvik på budsjettområdet for forvaltning, lågare lønsutgifter i samband med vakansar og redusert bruk av vikarar grunna pandemien.

Samla årsprognose for sektoren vert då 10 mill. kr.

Strategisk utvikling og digitalisering

Årsprognosen til sektoren pr. august er eit budsjettmessig mindreforbruk på om lag 2 mill. kr. Hovudårsakene til mindreforbruket er vakante stillingar og ikkje gjennomførte aktivitetar og utbetalingar. For IKT- området har sektoren eit meirforbruk som er grunna i kostnadar knytt til fellessystem. Det er noko økonomisk uvisse kring tilskotsordninga til folkehelsearbeid. Dersom ikkje alle kommunane søker på ordninga vert ikkje midlane fullt ut brukt, og ein vil då få eit større positivt budsjettavvik enn prognosen skulle tilseia.

Konsesjonskraftinntekter

Vestland fylkeskommune har tilgang på om lag 730 Gwh konsesjonskraft frå ulike kraftselskap i Vestland fylkeskommune. Dette er 30 Gwh mindre enn lagt til grunn for budsjett 2020/ økonomiplan 2020-2023. Årsaka til denne endringa er at Aurland kommune har auka opp sitt uttak av konsesjonskraft i samband med etablering av eit datasenter i kommunen.

Om lag 85% av konsesjonskraftvolumet er prissikra i terminmarknaden. Restvolumet på 15% vert levert i spot-marknaden. Denne delen av porteføljen vert selt til den daglege marknadsprisen gjennom leveringsåret. Spotprisen har gjennom sommaren for det meste lege i området 1-2 øre pr. kwh.

I tillegg har Vestland fylkeskommune budsjettert med inntekter frå Eidfjordavtalen på 23 mill. kr.

Fylkestinget budsjetterte for 2020 med nettoinntekt på 182 mill. kr frå sal av konsesjonskraft. Etter 1. tertial vart det rapportert om ein svikt på 20 mill. kr. Det ser no ut til at svikten kan bli noko større, opp mot 25 mill. kr.

Renter

Som følgje av korona-pandemien har det skjedd store endringar i marknadsrentene. Norges Bank har sett ned styringsrenta frå 1,5 % til 0 %. Lågare rentenivå får straks utslag på fylkeskommunen sine renteinntekter, og gradvis får fleire og fleire av låna i porteføljen lågare rente.

Fylkesrådmannen har hatt fokus på å sikre seg mot brå renteoppgang. Om lag halvparten av låneporteføljen har rente som er bunden i minst eitt år. Som følgje av dette får ikkje rentenedgangen stor effekt første året. Netto innsparing ser ut til å bli om lag 10 mill. kr. I det ligg det at prognosen tilseier at renteinntekter blir 42 mill. kr lågare enn budsjettet og renteutgifter 52 mill. kr lågare.

Lønsavsetjing/ pensjonskostnader

I revidert nasjonalbudsjett justerte regjeringa ned overslaget over forventa årslønsvekst i 2020 frå 3,6 % til 1,5 %. I tertialrapporten for 1. tertial vart budsjettet for lønsavsetjinga redusert i samsvar med desse føresetnadene.

Lønsoppgjøret for kommunesektoren er utsett. Forhandlingane startar 3. september, med frist 15. september.

Frontfaga har forhandla seg fram til ei ramme på 1,7 %. Om dette skulle bli resultatet for kommunesektoren, manglar det knapt 10 mill. kr på lønsavsetjinga.

Oppsummering

Under er oversyn over prognosen pr. 2. tertial for dei ulike budsjettområda:

	Pr.2 tertial	Pr.1 tertial
Sektor	mill. kr	mill. kr
Skatt og rammetilskot	0	-130
Opplæring og kompetanse	-39	-47
Mobilitet og kollektiv	-56	-689
Infrastruktur og veg	0	-17
Tannhelse	-12	-30
Kultur, idrett og inkludering	0	0
Innovasjon og næringsutvikling	0	-1
Politiske organ	0	0
Organisasjon og økonomi	10	0
Strategisk utvikling og digitalisering	2	-1
Konsesjonskraft	-25	-20
Renter og avdrag	10	8
Avsetjingar	67,5	160
TOTALT	-42,5	-767

Tertialrapporten etter 2. tertial 2020 viser prognose om eit negativt budsjettavvik på 42,5 mill. kr. ved utgangen av året. Pr. 1. tertial var prognosen 767 mill. kr i budsjettmessig avvik. Ein stor del av differansen mellom dei to prognosane er dei statlege krisepakane som har kome; og meir generelt den store økonomiske uvissa som råda pr. 1. tertial, og som no har vorte noko redusert.

Som oversikta syner skuldast den negative årsprognosen i fyrste rekkje negative prognosar innan sektorane Mobilitet og kollektiv, Opplæringssektoren og Tannhelse. Det er å merka seg at det under avsetjingar er ført opp tilskotsmidlar til miljøvenlege ferjer som er ei eingongsutbetaling i 2020. Denne summen er foreslått budsjettert sentralt grunna at det alt er sett av midlar for 2020 på ferjeområdet og fordi det er stor uvissa på kollektivområdet når det gjeld pandemien og vidare statleg kompensasjon i andre halvdel av 2020, og i 2021. Eit viktig poeng er at den underliggende negative drifta i fylkeskommunen er større enn det den rapporterte årsprognosen tilseier; årsprognosen er 42,5 mill. kr medan den underliggende negative drifta er på 120 mill. kr.

Årsprognose pr. løyingsnivå

Under er årsprognosen pr. april for Vestland fylkeskommune på -42,5 mill. kr fordelt på løyingsnivå. Dette samsvarer med prognosane og dei forklaringane for budsjettavvik som går fram for kvar sektor over. For dei løyingsnivåa som ikkje er sett opp i tabellen er venta årsprognosar i samsvar med budsjetterte summar.

LN	Namn	Årsprognose
1	Skatt, rammetilskot og inntektsutjamning	0
3	Konsesjonskraftsinntekter	-25
4	Kapitalinntekter/utgifter og utbytte, rentekomp.	10
7	Lønsavsetjing og premieavvik inkl. tilskot ferje	67,5
12	Administrasjon av Organisasjon og økonomi	5
14	Eigedom - drift og vedlikehald	5
15	Administrasjon av SUD	2
16	IKT og digitalisering	-4
17	Plan, analyse, klima og folkehelse	4
18	Pasientbehandling	-12
30	VGS	-20
31	Opplæring i bedrift	-12
35	Andre føremål	-7
51	Buss	-47
52	Bane	-11
53	Båt	-7
54	Ferje	-5
55	TT, Serviceskyss, Innfartsparkering, Teknisk sky.	14
Årsprognose Vestland 2020		-42,5

Risikovurdering

Tertialrapporten etter 1. tertial 2020 vart lagt fram med større uvissa enn nokon gong tidlegare ettersom den vart utarbeidd rett etter utbrotet av koronapandemien. Uvissa galdt både utslag for økonomien, lengda på pandemien og i kva grad staten ville kompensere meirkostnader og inntektstap.

Etter 2. tertial er uvissa framleis stor om lengda på pandemien og utslaga den gjev ettersom smittesituasjonen i landet endrar seg. Det er framleis uvisse om dei økonomiske utslaga av pandemien, ikkje minst på lengre sikt.

Staten har kompensert inntektsbortfall i kollektivsektoren gjennom tre løyvingar i Stortinget. Regjeringa har ikkje lova vidare kompensasjon, men har varsla at ein vil kome attende til dette i statsbudsjettet for 2021.

Kor vidt denne kompensasjonen er tilstrekkeleg er umogeleg å seie. Smittesituasjonen og dermed smittevernreglane for kollektivtransporten vil her vere viktige faktorar.

Kvartalsgjennomgang

Fylkesrådmannen har gjennomgangar av den økonomiske stoda med kvar fylkesdirektør kvartalsvis. Her rapporterer avdelingane om den økonomiske situasjonen, og tek opp moment som kan medføre risiko for budsjettavvik.

Frå juni vart økonomisystemet Visma ytterlegare utvida ved at fylkeskommunen tok i bruk eit BI-system (business intelligence). Dette er eit hjelpeverktøy for leiarar med på økonomiområdet. BI-systemet gir og nøkkeltal for sjukefråvær og innkjøp. Omlag 220 leiarar i fylkeskommunen har fått tilgang til BI-systemet der dei altså får oversikt over viktige nøkkeltal på ein enkel måte. Fylkesrådmannen er nøgd med det økonomiske rapporteringsarbeidet ved einingane, mellom anna ved skulane, og vonar at innføringa av eit BI-system som enkelt syner naudsynte økonomital vil gje enno betre økonomisk styring og kontroll.

Til vanleg er vurderinga at det er størst risiko for budsjettavvik innan følgjande område; driftskostnadar på fylkesvegane, dei økonomiske resultatata for skulane og kollektivtrafikkinnkomstene. Desse vurderingane gjeld framleis, men etter koronautbrotet har ein hatt særleg fokus på utviklinga i kollektivtrafikken.

Tannhelsesektoren har også kraftig utslag av pandemien; både på kostnads- og inntektssida. I den fyrste fasen vart det generert meirkostnader til smittevernutstyr og gjennom etablering av spesialklinikkk for koronapasientar. Samstundes stoppa inntektssida heilt opp i og med at vanleg tannhelsebehandling var stengt ned. Etter at drifta ved klinikkane er opna att, er prioriteten å arbeide med å ta att etterslepet for dei prioriterte gruppene.

Med høg lånegjeld er rentekapitlet viktig å ha kontroll på. Styringsrenta er redusert til 0%, og dette gjev utslag i låge rentekostnader for nye lån. Utsiktene framover er at det låge rentenivået vil vara ved, og det vil medføre at ein får lågare rentekostnader etter kvart som lånevilkåra skal fornyast.

Vedtakskompetanse

Fylkestinget

Vurderingar og verknader

Økonomi: Tertialrapporten er viktig for den økonomiske styringa. Statleg kompensasjon for tap i kollektivinntektene/tannhelsetenesta er avgjerande for det økonomiske resultatet i 2020. Sektorvise tiltak for å avgrense negative budsjettavvik er i tillegg viktig å gjennomføre.

Klima: Om det må setjast i verk reduserande tiltak i kollektivtransporten kan det få klimaeffekt.

Folkehelse: Ikkje relevant

Regional planstrategi: Ikkje relevant

Konklusjon

Fylkesrådmannen melder om prognose som tilseier eit samla negativt budsjettavvik ved årets slutt. I tertialrapporten vert det foreslått budsjettendringar.